

רישא וסיפא, וכמו שפירשנו. **אלא לרבי אליעזר**, עדיין קשיא רישא לסיפא?!

דתנן, ששנינו במשנה: **רבי אליעזר אומר: אחת מחצלת קטנה ואחת גדולה** — אם עשאה לשכיבה, מקבלת טומאה ואין מסככין בה. ומשמע, טעמא דעשאה לשכיבה בפירוש, הא אם עשאה ב**סתמא**, לסיכוך היא עומדת, ואינה נחשבת ככלי לקבל טומאה.

והרי אימא סיפא: עשאה לסיכוך, מסככין בה ואינה מקבלת טומאה. ומשמע, טעמא דעשאה בפירוש לסיכוך, הא אם עשאה ב**סתמא**, לשכיבה היא עומדת, ופסולה לסיכוך?! ולדבריו אי אפשר לתרץ כמו שתרצנו לרבנן — כאן בגדולה כאן בקטנה, שהרי בדברי רבי אליעזר שנינו "אחת קטנה ואחת גדולה", ומבואר, שגם הרישא וגם הסיפא נאמרו בין בקטנה ובין בגדולה.

אלא, אמר רבא, כך יש ליישב את סתירת דברי המשנה מהרישא לסיפא, בין לרבנן

נחשבת היא ככלי ומקבלת טומאה. **הא אם עשאה ב**סתמא****,⁽³⁶⁸⁾ הרי היא כמי שעשאה לסיכוך בפירוש, ומסככין בה.

והדר תני בסיפא של המשנה: עשאה לסיכוך, מסככין בה ואינה מקבלת טומאה. ומשמע, טעמא דעשאה להדיא לשם סיכוך, הא אם עשאה ב**סתמא**, הרי היא כמי שעשאה לשכיבה?!

מבאר הגמרא: **הא לא קשיא**:

כאן, ברישא מדובר, במחצלת גדולה, שסתמה לסיכוך, ולפיכך, דוקא אם ייחדה למשכב נעשית היא ככלי לקבל טומאה.

אבל **כאן**, בסיפא מדובר, במחצלת קטנה, שסתמה למשכב, וראויה היא לקבל טומאה,⁽³⁶⁹⁾ ולפיכך, דוקא אם ייחדה בפירוש לסיכוך בטל ממנה תורת כלי וכשרה לסיכוך.⁽³⁷⁰⁾

ומקשה הגמרא: **בשלמא לרבנן, לא קשיא**

נפסלות אלא אם עשאן בפירוש לשכיבה, ובסיפא קתני "עשאה לסיכוך כשרה", מפני שיש מחצלות שאינן כשרות אלא אם כן עשאן בפירוש לסיכוך. וראה היטב לשון רש"י כאן, ובהמשך הסוגיא ד"ה אמר רב פפא.

370. ובערוך לנר העיר: כיון שמעמידה הגמרא שלא דיברו הרישא והסיפא באותה מחצלת, אם כן עדיף היה להעמיד את הרישא במחצלת קלועה כמעשה עבות שסתמא לסיכוך כמבואר בגמרא להלן, והסיפא במחצלת ארוגה שנוחה למשכב וסתמא לשכיבה, ולפי זה לא תקשה קושית הגמרא בסמוך מדברי רבי אליעזר?! ועיין מה שתירץ.

368. כתב השפת אמת: נראה לפרש, שמדובר באומן העושה מחצלות למכור, ולכן כשעשה מחצלת סתמא, אמריןן שעשה כדעתם של הקונים, וכיון שרגילות היא לקנות מחצלות גדולות לסיכוך וקטנות לשכיבה, דנים כאילו עשה כן בפירוש. אבל בעושה לעצמו לא שייך סתמא, שהרי העושה יודע לאיזה צורך עשה. אך מדברי הרא"ש הוכיח שלא כדבריו, וראה ילקוט מפרשים.

369. ופירשו התוספות: אין כוונת הגמרא לומר שהרישא והסיפא של המשנה לא מדברים באותה מחצלת, אלא ברישא קתני "עשאה לשכיבה פסולה", לפי שיש מחצלות שאינן